

ספר
ספורי הזוהר

מִלְקָט מְכַל סִפְרֵי הַזוהַר הַקָּדוֹשׁ
לְתַנְאֵי הָאֲלוּקֵי רַבֵּי שְׁמַעוֹן בַּר יוֹחָאֵי זִינְע"א
עִם תַּרְגוּם לְשׁוֹן הַקּוֹדֶשׁ

פְּרֻשֵׁת וִירָא

יוֹצֵא לְאוֹר בְּהוֹצָאָה שְׁנֵי עַל יָדֵי
"מְכַעַל הַזוהַר הָעוֹלָמִי"
בְּעִי"ק בֵּית שְׁמַשׁ תוֹבב"א,
חֲדָשׁ חֲשׁוֹן תשע"ב לפ"ק

הוצאת:

שע"י "חברה מזכי הרבים העולמי" מפעל עולמי להצלת הדת

מיסודו של הגה"צ רבי שלום יהודה גראס
כ"ק מרן אדמו"ר מהאלמין שליט"א

MIFAL HAZOHAR HOILUMI
C/O CHEVREH MAZAKEI HARABIM HOILUMI
Under The Supervision Of Rabbi Sholom Yehuda Gros
The Head Of The Rabbinical Court Of Holmin

מכתבי הסכמה מגדולי ישראל, כבר באו בדפוס בשאר
הספרים שהוצאנו לאור - וזכרון אחד עולה לכאן ולכאן

"מפעל הזוהר העולמי"

רחוב נחל לכיש 24/8

רמת בית שמש ארץ ישראל

טל: 054-843-6784 / פקס: 095-1300-995-02

עימוד ועיצוב ספרים מקצועי

'מקראי אור'

052-7615936

yoel32@neto.net.il

פְּרָשָׁת
וַיֵּרָא

סְפוּרֵי הַזֹּהָר

תכן ענינים

♦ בעת הנאולה ה' יאיר בהדרגה ♦ פחו של קטור העשן
 של הקרב ♦ דוד מלכא חי וקיים ♦ ארץ ימים בימינה
 בשמאלה עשר וכבוד ♦ בזכות מחילה למי שהרע
 לו ♦ הוי דן את חברך לכף זכות ♦ בפטירת רשב"י
 נסתמו מעינות החכמה ♦ הכרזת זמנו של האדם ♦

גדול חיוב על תלמיד חכם ללמוד קבלה

כתב ה"כסא מלך" בתקון ל', זה לשונו: "כמה גדול חיוב על תלמיד
 חכם ללמוד קבלה. וענשם כמה גדול אם אינם לומדים
 קבלה, וגורם אורך גלותא, כי הם מעכבים הגאולה רחמנא ליצלן,
 כי יעשה בשעה אחת בלמוד הקבלה מה שלא נעשה בלמוד חודש
 ימים בפשטי התורה, כי גדול כוחה לקרב הגאולה.

בַּעַת הַגָּאוּלָּה ה' יָאִיר בְּהַרְרָגָה

(זוהר וישלח קע ע"א)

רְבִי יְהוּדָה פִּתַּח וְאָמַר, (שיר ו) מִי זֹאת
הַנְּשֻׁקָפָה כְּמוֹ שְׁחַר יָפָה כְּלַבָּנָה בְּרָה
כַּחמָה יָפָה בְּנִדְגָלוֹת. פְּסוּקַי זֶה פִּרְשׁוּהוּ
וְנִתְבָּאָר. אֲבָל מִי זֹאת הַנְּשֻׁקָפָה - אֵלּוּ הֵם
יִשְׂרָאֵל, בְּזִמְנֵי שֶׁהַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא יָקִים
אוֹתָם וְיוֹצִיאֵם מִן הַגְּלוּת, אִי יִפְתַּח לָהֶם
פֶּתַח שֶׁל אוֹר [שֶׁהוּא] דְּקִיק קָטָן, וְאַחַר
כֵּן פֶּתַח אַחֵר שֶׁהוּא גְדוֹל מְמֹנֵנִי, עַד
שֶׁהַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא יִפְתַּח לָהֶם שְׁעָרִים
עַליוֹנִים פְּתוּחִים לְאַרְבַּע רוּחוֹת הָעוֹלָם.

וְכֵן כָּל מַה שֶׁעָשָׂה הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא
לְיִשְׂרָאֵל וְלַצְּדִיקִים שְׁבָהֵם, כֵּן כָּלֵם
וְלֹא בְּזִמְנֵי אַחַד. לְאַדָּם שֶׁנִּתְּן בַּחֲשׂוֹף
וְדִיּוּרוֹ הָיָה תְּמִיד בַּחֲשׂוֹף, כְּשִׁירְצוֹ לְהָאִיר
לוֹ, צְרִיכִים לְפִתּוּחַ לוֹ אוֹר קָטָן כְּעֵינַי
הַמְּחַט, וְאַחַר כֵּן גְדוֹל מְמֹנֵנִי, וְכֵן בְּכָל
פַּעַם עַד שֶׁיֵּאִירוּ לוֹ כָּל הָאוֹר כְּרָאוּי.

כֵּן הֵם יִשְׂרָאֵל, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (שְׁמוֹת כג)
מֵעַט מֵעַט אֶגְרָשְׁנֶנּוּ מִפְּנֵיךְ עַד אֲשֶׁר
תִּפְרָה וְגו'. וְכֵן לְמִי שֶׁהוּא בָּא לְהִרְפֹּא,
אֵינוֹ בִּשְׁעָה אַחַת, אֲלֵא מֵעַט מֵעַט עַד
שִׁיתְחַזֵּק. אֲבָל לַעֲשׂוֹ לֹא כֵּן, אֲלֵא בְּפַעַם
אַחַת מְאִיר לוֹ, וְנֶאֱבָד מְמֹנֵנִי מֵעַט מֵעַט
[וְלַעֲתִיד לְבֹא לְאַמוֹת עוֹבְדֵי עֲבוּדָה זָרָה
(ישעיה מב) ה' כַּגְּבוּר יֵצֵא] עַד שִׁיתְחַזְּקוּ
יִשְׂרָאֵל וְיִשְׁמִידוּ [וְיִשְׁבּוּ] אוֹתוֹ מֵהַכֵּל,
מִהָעוֹלָם הַזֶּה וּמִהָעוֹלָם הַבָּא. וּמִשׁוּם
שֶׁמְאִיר בִּשְׁעָה אַחַת, יְהִי לוֹ הַשְּׁמֵדָה

בַּעַת הַגָּאוּלָּה ה' יָאִיר בְּהַרְרָגָה

(זוהר וישלח קע ע"א)

רְבִי יְהוּדָה פִּתַּח וְאָמַר, (שיר השירים ו) מִי
זֹאת הַנְּשֻׁקָפָה כְּמוֹ שְׁחַר יָפָה כְּלַבָּנָה
בְּרָה כַּחמָה אֵימָה בְּנִדְגָלוֹת. הַאי קָרָא
אוּקְמוּהָ וְאַתְמוּהָ, אֲבָל מִי זֹאת הַנְּשֻׁקָפָה,
אֵלּוּ אֵינֶנּוּ יִשְׂרָאֵל בְּזִמְנֵי דְקִדְשָׁא בְּרִיךְ
הוּא יוֹקִים לוֹן וְיִפִּיק לוֹן מִן גְּלוּתָא. בְּדִין
יִפְתַּח לוֹן פֶּתַח דְּנְהוּרָא (דְּהִיא) דְּקִיק
זְעִיר. וְלִבְתֵּר פֶּתַח אַחֲרֵינָא דְאִיהוּ רַב
מִזְעִיר, עַד דְּקִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא יִפְתַּח לוֹן
תַּרְעִין עַלְאִין פְּתִיחִין לְאַרְבַּע רוּחֵי עַלְמָא.

וְכֵן כָּל מַה דְּעֵבִיד קִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא
לְיִשְׂרָאֵל וְלַצְּדִיקֵי דִּי בְּהוּ, הֵכִי
כְּלָהוּ וְלָאוּ בְּזִמְנֵי חֲדָא. לְבַר נֶשׁ
דְּאַתִּי הֵיב בַּחֲשׂוּכָא וְדִיּוּרֵיהּ הָיָה בַּחֲשׂוּכָא
תְּדִיר, כִּד יִבְעוֹן לְאַנְהֲרָא לִיהּ, בְּעֵינַי
לְאַפְתַּח לִיהּ נְהוּרָא זְעִירָתָא כְּעֵינָא
דְּמִחְסָא, וְלִבְתֵּר רַב מִזְעִיר, וְכִדִּין בְּכָל
זְמַנָּא עַד דִּינְהֲרוֹן לִיהּ כָּל נְהוּרָא כְּדָקָא
יְאוּת.

כֵּן אֵינֶנּוּ יִשְׂרָאֵל כְּמוֹ דְאַתְּ אָמַר, (שְׁמוֹת
כג) מֵעַט מֵעַט אֶגְרָשְׁנֶנּוּ מִפְּנֵיךְ עַד
אֲשֶׁר תִּפְרָה וְגו'. וְכֵן לְמֵאנֵי דְאַתִּי אֲסוּתָא
לָאוּ אִיהוּ בִּשְׁעָתָא חֲדָא, אֲלֵא זְעִיר זְעִיר
עַד דִּיתְתַּקֵּף. אֲבָל לַעֲשׂוֹ לָאוּ הֵכִי, אֲלֵא
בְּזִמְנֵי חֲדָא נְהִיר לִיהּ וְאַתְּ אֲבִיד מִזְעִיר
זְעִיר זְעִיר. (וְלִזְמַנָּא דְאַתִּי לְאוּמוֹת עוֹבְדֵי עֲבוּדַת
כוֹכָבִים וּמַזְלוֹת (ישעיה מב) " כַּגְּבוּר יֵצֵא) עַד
דִּיתְתַּקֵּפוּן יִשְׂרָאֵל וְיִשְׁצִיּוּן (וְיִשְׁבּוּ) לִיהּ
מִכְּלָא, מֵעַלְמָא דִּין וּמֵעַלְמָא דְאַתִּי. וּבְגִין
דְּנְהִיר בִּשְׁעָתָא חֲדָא, הָיָה לִיהּ שְׁצִיאוֹ

מהכל. אבל ישראל, אור שִׁלְהֶם מְעַט מְעַט, עַד שִׁיִּתְחַזְקוּ, וַיֵּאִיר לָהֶם הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לְעוֹלָמִים.

וְכָלֶם שׁוֹאֲלִים אוֹתָם וְאוֹמְרִים, מִי זֹאת הַנִּשְׁקָפָה כְּמוֹ שָׁחַר, זֹהִי קִדְרוֹת הַבִּקְרָה, וְזֶהוּ אֹר דְּקִיק. וְאַחַר יָפָה כְּלָבָנָה, מִשׁוּם שֶׁהַלְבָּנָה, הָאֹר שְׁלָהּ מֵאִיר יוֹתֵר מִשָּׁחַר. וְאַחַר בְּרָה כַחֲמָה, מִשׁוּם שֶׁאֹרָה חֲזָק וּמֵאִיר יוֹתֵר מֵהַלְבָּנָה. וְאַחַר כֶּף אֵימָה כַּנְדָּגְלוֹת, חֲזָקָה בְּאֹר חֲזָק פְּרָאוֹי.

בַּחוּ שֶׁל קַטוּר הָעֵשֶׂן שֶׁל הַקֶּרְבֵּן

(זוהר וישלח קעו ע"ב)

רַבִּי חֲזַקְיָה מְצָא יוֹם אֶחָד אֶת רַבִּי יוֹסִי שֶׁהֵיְתָה נִשְׁמָטֶת חֲתִיכַת בְּשָׂר לְתוֹךְ לְהַבּוֹת הָאֵשׁ, וְהָיָה עוֹלָה קַטוּר הָעֵשֶׂן לְמַעְלָה. אָמַר לוֹ, אֵלּוּ קַטוּר הָעֵשֶׂן שֶׁל הַקֶּרְבֵּן שֶׁהֵיְתָה עוֹלָה עַל גְּבִי הַמִּזְבֵּחַ הִיָּה עוֹלָה תְּמִיד כְּמוֹ זֶה, לֹא שׁוֹרָה רִגְזָה בְּעוֹלָם, וַיִּשְׂרָאֵל לֹא הָיוּ גוֹלִים מֵעַל הָאָרֶץ.

דוֹד מִלְכָּא חַי וְקַיִים

(זוהר ויגש רז ע"ב; רז ע"ב)

רַבִּי יְהוּדָה וְרַבִּי יוֹסִי נִפְגְּשׁוּ לְכַפֵּר חֲנּוּן. בְּעוֹדָם יוֹשְׁבִים בְּבֵית מְלוֹנָם, בָּא אִישׁ אֶחָד, וּמִשָּׂא שֶׁל חֲמוּר לְפָנָיו, וְנִכְנַס לְבֵית. בֵּין כֶּף אָמַר רַבִּי יְהוּדָה לְרַבִּי יוֹסִי, הִנֵּה שְׂנִינּוּ שְׂדוֹד הַמְּלֶכֶךְ הִיָּה מִתְנַמְנֵם כְּמוֹ סוֹס וּשְׂנִיתוֹ מוֹעֵטָת, אִיךְ הִיָּה קָם בַּחֲצוֹת הַלַּיְלָה, הַשְּׁעוֹר הִנֵּה הוּא קָטוּן, וְלֹא הִיָּה

מִכְלָא. אָבֵל יִשְׂרָאֵל נְהוּרָא דְלֵהוֹן זְעִיר זְעִיר, עַד דִּיִּתְתַּקְפוּן וַיִּנְהִיר לוֹן קִדְשָׁא בְרִיךְ הוּא לְעוֹלָמִין.

וְכָלֹא שְׂאֵלִי לוֹן וְאֹמְרִי מִי זֹאת הַנִּשְׁקָפָה כְּמוֹ שָׁחַר, אִיהוּ קִדְרוֹתָא דְצַפְרָא, וְדָא אִיהוּ נְהוּרָא דְקִיק. וְלִבְתֵּר יָפָה כְּלָבָנָה, בְּגִין דְּסִיְהֵרָא נְהוּרָא דִּילָהּ נְהִיר יִתִּיר מִשָּׁחַר. וְלִבְתֵּר בְּרָה כַחֲמָה, בְּגִין דְּנְהוּרִיָּה תַקִּיף וְנְהִיר יִתִּיר מִסִּיְהֵרָא. וְלִבְתֵּר אֵימָה כַּנְדָּגְלוֹת, תַקִּיפָא בְּנְהוּרָא תַקִּיף בְּדָקָא יְאוּת.

בַּחוּ שֶׁל קַטוּר הָעֵשֶׂן שֶׁל הַקֶּרְבֵּן

(זוהר וישלח קעו ע"ב)

רַבִּי חֲזַקְיָה אֲשַׁפְּחִיה יוֹמָא חַד לְרַבִּי יוֹסִי דְהָוָה מִשְׁתַּמֵּיט סַפְסִינָא גוֹ קַטְרִי דְנוּרָא וְהָוָה סְלִיק קַטוּרָא דְתַנְנָא לְעִילָא. אָמַר לִיה, אֵלּוּ קַטוּרָא דְתַנְנָא דְקַרְבְּנָא דְהָוָה סְלִיק עַל גְּבִי מִדְבַּחָא הָוָה סְלִיק תְּדִיר כִּי הָאִי גְּוֹנָא, לֹא שְׂרִיָּא רּוֹגְזָא בְּעִלְמוּא וַיִּשְׂרָאֵל לֹא אֲתַגְלִי מֵעַל אֲרַעָא.

דוֹד מִלְכָּא חַי וְקַיִים

(זוהר ויגש רז ע"ב; רז ע"ב)

רַבִּי יְהוּדָה וְרַבִּי יוֹסִי אֲעָרְעוּ בְּכַפֵּר חֲנּוּן. עַד דְּהוּוּ יִתְבִּי בִּי אוֹשְׁפִיזִיָּהוּ, אֶתָּא חַד בַּר נֶשׁ וְחַד מִטּוֹלָא דְחַמְרָא קַמִּיה וְעָאֵל בְּבֵיתָא. אֲדַהֲכִי, אָמַר רַבִּי יְהוּדָה לְרַבִּי יוֹסִי, הָא תְּגִינּוּ, דְדוֹד מִלְכָּא הָוָה מִתְנַמְנֵם כְּסוֹס, וְשִׁינֵיתִיה זְעִיר, הִיךְ הָוָה קָם בְּפִלְגוֹת לִילְיָא. הָאִי שְׁעוּרָא זְעִיר

אִיהוּ וְלֹא הָוָה אֶתְעַר אֶפִּילוּ בַתְּלִתוֹת לִילִיא.

מִתְעוֹרֵר אֶפִּילוּ בְּשִׁלִּישׁ הַלֵּילָה?

אָמַר לִיה, בְּשַׁעֲתָא דְעֵאל לִילִיא, הָוָה יִתִּיב עִם כָּל רַבְרַבֵּי בֵּיתֵיהּ וְדָאִין דִּינָא, וְעֵסִיק בְּמִלֵּי דְאוּרִייתָא. וּלְבַתֵּר הָוָה נְאִים שִׁינְתֵּיהּ עַד פִּלְגוֹת לִילִיא, וְקָם בְּפִלְגוֹת לִילִיא וְאֶתְעַר, וְאֶשְׁתַּדַּל בְּפִלְחָנָא דְמֵאֲרֵיהּ, בְּשִׁירִין וְתוֹשְׁבָחָן.

אָמַר לוֹ, בְּשַׁעֲהָ שְׁנַכְנַס הַלֵּילָה, הִיָּה יוֹשֵׁב עִם כָּל גְּדוּלֵי בֵּיתוֹ וְדָן אֶת הַדִּין וְעוֹסֵק בְּדַבְרֵי תוֹרָה, וְאַחַר כֵּן הִיָּה יִשְׁן שְׁנָתוֹ עַד חֲצוֹת הַלֵּילָה, וְקָם בְּחֲצוֹת הַלֵּילָה וּמִתְעוֹרֵר, וּמִשְׁתַּדַּל בְּעִבּוּדַת רַבּוֹנוֹ בְּשִׁירִים וְתִשְׁבָּחוֹת.

אֲדַהְכִּי אָמַר (דף רז ע"א) הֵהוּא בַר נֶשׁ, וְכִי הָאֵי מִלָּה דְקֵאמְרִיתָּהּ, הֲכִי הוּא. רַזָּא דְמִלָּה הַכָּא, דְהָא דָּוִד מִלְכָּא חֵי וְקֵיִים לְעֵלְמָא וְלְעֵלְמֵי עֵלְמִין. וְדוּד מִלְכָּא הָוָה נָטִיר כָּל יוֹמוֹי דְלֹא יִטְעַם טְעַם מִיִּתָּהּ. בְּגִין דְשִׁינְתָּא חַד מִשְׁתִּין בְּמִיתָּהּ אִיהוּ. וְדוּד בְּגִין דּוֹכַתֵּיהּ דְאִיהוּ חֵי, לֹא הָוָה נְאִים אֲלֵא שִׁיתִּין נִשְׁמִי. דְעַד שְׁתִּין נִשְׁמִי חֶסֶד חַד, אִיהוּ חֵי. מִתְמַן וְלֵהֲלֵאָהּ, טְעִים בַּר נֶשׁ טְעֵמָא דְמוֹתָא, וְשִׁלִּיט בֵּיהּ סְטְרָא דְרוּחַ מְסֻאָבָא וְכוּ'.

בֵּינְתִּים אָמַר הָאִישׁ הַהוּא, וְכִי הַדְּבַר הָזֶה שְׂאֲתָם אוֹמְרִים הוּא כֶּף? סוּד הַדְּבַר יֵשׁ כְּאֵן, שְׁהֵנָּה דָּוִד הַמְּלִיךְ חֵי וְקֵיִים לְעוֹלָם וְלְעוֹלְמֵי עוֹלָמִים, וְדוּד הַמְּלִיךְ הִיָּה שׁוֹמֵר כָּל יְמָיו שְׁלֵא יִטְעַם טְעַם מִיִּתָּהּ, מִשׁוּם שְׁהֵשְׁנָה אֶחָד מִשְׁשִׁים בְּמִיתָּהּ הִיא, וְדוּד, מִשׁוּם מְקוּמוֹ שְׁהוּא חֵי, לֹא הִיָּה יִשְׁן אֲלֵא שְׁשִׁים נְשִׁימוֹת, שְׁעַד שְׁשִׁים נְשִׁימוֹת חֶסֶד אַחַת הוּא חֵי, מִשְׁם וְהֵלְאָהּ טוֹעַם אָדָם טְעַם מִיִּתָּהּ וְשׁוֹלֵט בּוֹ הַצַּד שֶׁל רוּחַ הַטְּמָאָה וְכוּ'.

אָתוּ רַבֵּי יְהוּדָה וְרַבֵּי יוֹסִי וְנִשְׁקוּהָ, אָמְרוּ לִיה, מַה שְׁמַךְ. אָמַר לְהוֹן, חֲזַקִּיָּהּ. אָמְרוּ לִיה, יִתְיַשֵּׁר חִילְךָ וְיִתְתַקַּף אוּרִייתָךְ. יִתִּיבוּ. אָמַר רַבֵּי יְהוּדָה, הוּאִיל וְשִׁרִית, אִימָא לֹן מַהֲנִי רַזִּין עֵלְאִין דְקֵאמְרַת וְכוּ'.

בְּאֵו רַבֵּי יְהוּדָה וְרַבֵּי יוֹסִי וְנִשְׁקוּהוּ. אָמְרוּ לוֹ, מַה שְׁמַךְ? אָמַר לְהֵם, חֲזַקִּיָּהּ. אָמְרוּ לוֹ, יִישֵׁר כַּחַךְ וְתִתְחַזַּק תּוֹרַתְךָ. יִשְׁבוּ. אָמַר רַבֵּי יְהוּדָה, הוּאִיל וְהִתְחַלַּתְתָּ, אָמַר לָנוּ מַעֲתָה סוּדוֹת עֵלְיוֹנִים שְׂאֵמְרַת וְכוּ'.

אֲדַהְכִּי אֶתָּא רַבֵּי אֶלְעָזָר, כִּיּוֹן דְחֵמָא לֹון אָמַר, וְדָאֵי שְׂכִינְתָּא הַכָּא. אָמַר לְהוֹן בְּמֵאֵי עֵסְקִיתָּהּ. אָמְרוּ לִיה (דף רז ע"ב) כָּל עוֹבְדָא. אָמַר, וְדָאֵי שְׁפִיר קֵאמְרוּ.

בֵּינְתִּים בָּא רַבֵּי אֶלְעָזָר. כִּיּוֹן שְׁרָאָה אוֹתָם, אָמַר, וְדָאֵי שְׁהִשְׁכִּינָה כְּאֵן. אָמַר לְהֵם, בְּמָה עֵסְקִיתָם? אָמְרוּ לוֹ אֶת כָּל הַמַּעֲשָׂה. אָמַר, וְדָאֵי שְׁיָפָה אָמַר.

אֲרָךְ יָמִים בִּימִינָה בְּשִׂמְלָה עֶשֶׂר וְכָבוֹד
(זוהר וישב קצ ע"א)

בֵּא רְאֵה מִה כְּתוּב, (משלי ג) אֲרָךְ יָמִים
בִּימִינָה בְּשִׂמְלָה עֶשֶׂר וְכָבוֹד. אֲרָךְ
יָמִים בִּימִינָה - מִי שֶׁהוֹלֵךְ לִימִין הַתּוֹרָה,
אֲרָךְ שָׁל חַיִּים הוּא לְעוֹלָם הַבָּא, שְׂזוּכָה
שֵׁם לְכָבוֹד הַתּוֹרָה, שֶׁהוּא כְּבוֹד וְכֹתֵר
לְהִתְעַטֵּר עַל הַכֹּל, שֶׁפֶתֶר הַתּוֹרָה הוּא
בְּעוֹלָם הַהוּא. בְּשִׂמְלָה עֶשֶׂר וְכָבוֹד -
בְּעוֹלָם הַזֶּה, שְׂאָף עַל גַּב שְׂאִינוּ מִתְעַסֵּק
בֶּה לְשִׁמְהָ, זוּכָה בְּעוֹלָם הַזֶּה לְעֶשֶׂר
וְכָבוֹד.

שְׁהָרֵי רַבֵּי חַיִּיא, כְּאֲשֶׁר בָּא מְשֵׁם לְאָרְץ
יִשְׂרָאֵל, קָרָא בַתּוֹרָה, עַד שֶׁהָיוּ
פְּנֵי מַאֲרִים כְּמוֹ הַשְּׂמֶשׁ, וְכִשְׁהָיוּ
עוֹמְדִים לְפָנָיו כָּל אוֹתָם שְׁעָסְקוּ בַתּוֹרָה,
הָיָה אוֹמֵר: זֶה הַשְּׂתַדֵּל בַתּוֹרָה לְשִׁמְהָ, וְזֶה
לֹא הַשְּׂתַדֵּל לְשִׁמְהָ. וְהָיָה מִתְפַּלֵּל עַל
אוֹתוֹ שֶׁמִּתְעַסֵּק לְשִׁמְהָ, שֶׁכֶּף יִהְיֶה תְּמִיד
וְיִזְכָּה לְעוֹלָם הַבָּא. וּמִתְפַּלֵּל עַל אוֹתוֹ
שֶׁלֹא הִתְעַסֵּק לְשִׁמְהָ, שְׂיֵבֵא לְהִתְעַסֵּק
בֶּה לְשִׁמְהָ וְיִזְכָּה לְחַיֵּי עוֹלָם.

יוֹמָא חַד, חֲמָא חַד תְּלָמִיד דְּהוּה לְעֵי
בַארוּרִיתָא, וְאַנְפוּי מוֹרִיקָן. אָמַר, וְדַאי
מִהֲרֵה בְּעֵבְרָה הוּא זֶה. אָחַז אוֹתוֹ לְפָנָיו,
וְהִמְשִׁיף עָלָיו דְּבָרֵי תּוֹרָה עַד שֶׁהִתְיַשְּׁבָה
רוּחוֹ בְּתוֹכוֹ. מֵאוֹתוֹ הַיּוֹם וְהִלָּאָה שֵׁם עַל
רוּחוֹ שְׂלֵא יִרְדֵּף אַחַר אוֹתָם הִהֲרֵהוּרִים
הַרְעִים וְיִשְׂתַּדֵּל בַתּוֹרָה לְשִׁמְהָ.

אָמַר רַבֵּי יוֹסִי, כְּשֶׁאֲדָם רוּאָה שְׂבָאִים
אֵלָיו הִרְהוּרִים רָעִים, יִתְעַסֵּק

אֲרָךְ יָמִים בִּימִינָה בְּשִׂמְלָה עֶשֶׂר וְכָבוֹד
(זוהר וישב קצ ע"א)

תָּא חַזִּי, מִה כְּתִיב, (משלי ג) אֲרָךְ יָמִים
בִּימִינָה בְּשִׂמְלָה עֶשֶׂר וְכָבוֹד. אֲרָךְ
יָמִים בִּימִינָה, מָאן דְּאִזִּיל לִימִינָה
דְּאוּרִיתָא, אֲרָכָא דְחַיִּין אִיהוּ לְעִלְמָא
דְּאִתִּי. דְּזָכִי תַמְּוֹן לִיקְרָא דְּאוּרִיתָא,
דְּאִיהוּ יְקָרָא וְכֹתֵרָא, לְאִתְעַטְרָא עַל כָּלָא.
דְּכֹתֵרָא דְּאוּרִיתָא בְּהוּא עִלְמָא אִיהוּ.
בְּשִׂמְלָה עֶשֶׂר וְכָבוֹד, בְּהַאי עִלְמָא, דְּאָף
עַל גַּב דְּלֹא אִתְעַסֵּק בֶּה לְשִׁמְהָ, זְכִי בְּהַאי
עִלְמָא בְּעוֹתֵרָא וִיקְרָא.

דְּהָא רַבֵּי חַיִּיא כַּד אָתָא מִהֵתֵם לְאַרְעָא
דְּיִשְׂרָאֵל, קָרָא בַארוּרִיתָא, עַד דְּהוּו
אַנְפוּי נְהִירִין כְּשִׂמְשָׁא. וְכַד הוּו קְוִימִין
קַמִּיהָ כָּל אִינוּן דְּלֵעָאן בַארוּרִיתָא. הָוָה
אָמַר, דָּא אִשְׂתַּדֵּל בַארוּרִיתָא לְשִׁמְהָ, וְדָא
לֹא אִשְׂתַּדֵּל לְשִׁמְהָ, וְהוּו צְלִי עַל הַהוּא
דְּאִתְעַסֵּק לְשִׁמְהָ, דְּלִיְהוּ הַכִּי תְּדִיר, וְיִזְכִּי
לְעִלְמָא דְּאִתִּי. וְצְלִי עַל הַהוּא דְּלֹא
אִתְעַסֵּק בֶּה לְשִׁמְהָ, דְּיִתִּי לְאִתְעַסְקָא בֶּה
לְשִׁמְהָ, וְיִזְכִּי לְחַיֵּי עִלְמָא.

יוֹמָא חַד, חֲמָא חַד תְּלָמִיד דְּהוּה לְעֵי
בַארוּרִיתָא, וְאַנְפוּי מוֹרִיקָן. אָמַר,
וְדַאי מִהֲרֵה בְּחֻטָּאָה אִיהוּ דְּנָא. אָחִיד
לִיה לְקַמִּיהָ, וְאַמְשִׁיף עָלֶיהָ בְּמִלִּין
דְּאוּרִיתָא, עַד דְּאִתְיִישֵׁב רוּחִיהָ בְּגוּיָה. מִן
הַהוּא יוֹמָא וְהִלָּאָה, שְׂוִי עַל רוּחִיהָ, דְּלֹא
יִרְדֵּף בְּתֵר אִינוּן הִרְהוּרִין בִּישִׁין, וְיִשְׂתַּדֵּל
בַארוּרִיתָא לְשִׁמְהָ.

אָמַר רַבֵּי יוֹסִי, כַּד חֲמִי בַר נֶשׁ דְּהִרְהוּרִין
בִּישִׁין אִתְיִין לְגַבִּיהָ, יִתְעַסֵּק

בתורה, ואז יעברו ממונו. אמר רבי אלעזר, כשאותו הצד הרע בא לפתות את האדם, ימשך אותו לתורה, ויפרד ממונו.

באורייתא, וכדין יתעברון מניה. אמר רבי אלעזר, כד ההוא סטרא בישא אתי למפתי ליה לבר נש, יהא משיך ליה לגבי אורייתא, ויתפרש מניה.

בא ראה, שהנה שנינו, שכאשר הצד הרע הזה עומד לפני הקדוש ברוך הוא להשטין על העולם משום מעשים רעים, הקדוש ברוך הוא חס על העולם, ונותן עצה לבני אדם להנצל ממונו, ולא יוכל לשלט עליהם ולא על מעשיהם. ומה היא העצה? להשתדל בתורה, ונצולים ממונו. מנין לנו? שכתוב (שם ו) כי נר מצנה ותורה אור ודרך חיים תוכחות מוסר. מה כתוב אחריו? לשמרך מאשת רע מחלקת לשון נכריה.

תא חזי, דהא תנינו, דכד האי סטרא בישא קיימא קמיה דקדשא בריך הוא לאסטאה על עלמא בגין עובדין בישין. קדשא בריך הוא חס על עלמא, ויהיב עיטא לבני נשא, לאשתזבא מניה. ולא יכיל לשלטא עליהון ולא על עובדיהון, ומאי איהו עיטא, לאשתדלא באורייתא, ואשתזבו מניה. מנלן, דכתיב, (משלי ו) כי נר מצנה ותורה אור ודרך חיים תוכחות מוסר. מה כתיב בתריה לשמרך מאשת רע מחלקת לשון נכריה.

זהו צד הטמאה. הצד האחר - שעומד תמיד לפני הקדוש ברוך הוא להשטין על חטאי בני האדם, ועומד תמיד להשטין למטה לבני אדם. עומד תמיד למעלה כדי להזכיר חטאי בני האדם ולהשטין להם על מעשיהם, ומשום שנתנו ברשותו, כמו שעשה לו לאיוב.

ודא הוא סטרא מסאבא, סטרא אחרא. דאיה קיימא תדיר קמיה קדשא בריך הוא, לאסטאה על חוביהון דבני נשא. וקיימא תדיר לאסטאה לתתא לבני נשא. קיימא תדיר לעילא, בגין לאדפרא חוביהון דבני נשא, ולאסטאה לון על עובדיהון. ובגין דאתיהיבו ברשותיה, כמה דעבד ליה לאיוב.

וכן עומד עליהם להשטין את ישראל ולהזכיר חטאיהם בכל מה שעשו באותן הפעמים שהקדוש ברוך הוא עומד עליהם בדין, אזי עומד להשטין להם ולהזכיר חטאיהם, והקדוש ברוך הוא חס על ישראל ונותן להם עצה להנצל ממונו, ובמה? בשופר, ביום של ראש השנה, וביום הכפורים בשעיר

וכן קיימא עליהו לאסטאה דישראל ולאדפרא חוביהון בכל מה דעבדו, באינון זמניו דקדשא בריך הוא קיימא עליהו בדינא. כדין קאים לאסטאה לון ולאדפרא חוביהון. וקדשא בריך הוא חס עליהו דישראל, ויהיב לון עיטא לאשתזבא מניה. ובמה, בשופר ביומא דראש השנה, וביומא דכפורי בשעיר

הַמְשַׁתְּלַח שְׁנוֹתָנִים לוֹ, כְּדֵי לְהַפְרֵד מֵהֶם וּלְהַשְׁתַּדֵּל בְּאוֹתוֹ הַחֶלֶק שְׁלוֹ, וְהָרִי בְּאַרְוֵה.

בֵּא רְאֵה מָה פְּתוּב, (שם ה) רְגֵלְיָהּ יְרֻדוֹת מְנוֹת שְׂאוֹל צְעָדֶיהָ יִתְמַכּוּ. וּבְסוּד הָאֶמּוֹנָה מָה פְּתוּב? (שם ג) דְּרָכֶיהָ דְּרָכֵי נַעַם וְכָל נְתִיבֹתֶיהָ שְׁלוֹם. וְאֵלוֹ הֵם דְּרָכֵי וְשִׁבְלֵי הַתְּוֵרָה, וְהַכֵּל אֶחָד. זֶה שְׁלוֹם וְזֶה מְנוֹת, וְהַכֵּל הַפּוֹכִים זֶה מְזָה.

אֲשֶׁרֵי חֶלְקֶם שֶׁל יִשְׂרָאֵל שְׁנִדְבָקִים בְּקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא פְּרָאוֹי וְנוֹתֵן לָהֶם עֵצָה לְהִנְצֵל מִכָּל הַצְּדָדִים הָאַחֲרִים שֶׁל הָעוֹלָם, מִשּׁוּם שֶׁהֵם עִם קְדוּשׁ לְנַחֲלָתוֹ וְחֻלְקוֹ, וְעַל כֵּן נוֹתֵן לָהֶם עֵצָה בְּכָל. אֲשֶׁרֵיהֶם בְּעוֹלָם הַזֶּה וּבְעוֹלָם הַבָּא.

בְּזִכּוֹת מְחִילָה לְמִי שֶׁהֲרַע לוֹ

(זוהר מקץ רא ע"ב)

רְבִי אַבָּא הִזְהִיב עַל שְׁעַר הַכְּנִיסָה שֶׁל לוֹד. רְאֵה אִישׁ אֶחָד שֶׁהִזְהִיב בָּא, וְיָשָׁב עַל בְּלִיטָה בְּצַד הַהָר, וְהִזְהִיב עֵינָי מִן הַדֶּרֶךְ, וְיָשָׁב וְיָשָׁן שָׁם. בִּינְתִים רְאֵה נָחַשׁ אֶחָד שֶׁהִזְהִיב בָּא אֵלָיו. יֵצֵא קוֹסְטָפָא דְגוֹרְדָנָא (מִין שְׂרָץ) וְהָרַג אֶת הַנְּחָשׁ. כְּשֶׁהִתְעוֹרֵר אוֹתוֹ הָאִישׁ, רְאֵה אֶת אוֹתוֹ הַנְּחָשׁ כְּנִגְדּוֹ שֶׁהִזְהִיב מֵת. הִזְדַּקֵּף אוֹתוֹ הָאִישׁ, וְנִפְלָה אוֹתָהּ הַבְּלִיטָה לְעַמֵּק שֶׁתַּחְתָּיהָ וְנִצּוֹל.

בֵּא אֵלָיו רְבִי אַבָּא, אָמַר לוֹ, אָמַר לִי מָה מַעֲשִׂיךָ, שֶׁהָרִי הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא

הַמְשַׁתְּלַח דִּיהֵבִין לֵיהּ, בְּגִין לְאַתְפְּרָשָׁא מְזַמְיָהוּ, וְלֹא שֶׁתְּדַלָּא בַּהּ הוּא חוֹלְקִיהּ, וְהָא אוֹקְמוּהָ.

תָּא חֲזִי, מָה כְּתִיב, (משלי ה) רְגֵלְיָהּ יְרֻדוֹת מְנוֹת שְׂאוֹל צְעָדֶיהָ יִתְמַכּוּ. וּבְרָזָא דְמַהִימְנוּתָא מָה כְּתִיב, (משלי ג) דְּרָכֶיהָ דְּרָכֵי נַעַם וְכָל נְתִיבֹתֶיהָ שְׁלוֹם. וְאֵלֵין אֵינְנוּ אֲרַחֲיִין וְשִׁבְלֵינָן דְּאוּרִייתָא, וְכֹלָא חַד. הָאֵי שְׁלוֹם וְהָאֵי מְנוֹת, וְכֹלָא הַפִּיכּוֹן דָּא מִן דָּא.

זְכָאָה חוֹלְקָהוֹן דְּיִשְׂרָאֵל, דְּאֵינְנוּ מִתְדַבְּקִין בֵּיהּ בְּקְדוּשָׁא בְּרִיךְ הוּא כְּדָקָא חֲזִי, וְיַהִיב לוֹן עֵיטָא לְאַשְׁתַּזְבָּא מִכָּל סְטָרִין אַחֲרֵינוּן דְּעֵלְמָא. בְּגִין דְּאֵינְנוּ עִמָּא קְדִישָׁא לְאַחְסִנְתֵּיהּ וְחוֹלְקִיהּ, וְעַל דָּא יַהִיב לוֹן עֵיטָא בְּכֹלָא. זְכָאִין אֵינְנוּ בְּעֵלְמָא דִּין, וּבְעֵלְמָא דְּאַתֵּי.

בְּזִכּוֹת מְחִילָה לְמִי שֶׁהֲרַע לוֹ

(זוהר מקץ רא ע"ב)

רְבִי אַבָּא הָוָה יִתִּיב אֶתְרַעָא דְאַבְבָּא דְלוֹד, חֲמָא חַד בַּר נֶשׁ דְּהָוָה אֶתִּי, וְיִתִּיב בְּחַד קוֹלְטָא דְתֵלָא דְאַרְעָא, וְהָוָה לְאִי מְאַרְחָא, וְיִתִּיב וְנָאִים תַּמּוֹן. אֲדַהֲכִי חֲמִי חַד חוּיָא, דְּהָוָה אֶתִּי לְגַבְיָהּ, נִפְקַ קוֹסְטָפָא דְגוֹרְדָנָא, וְקָטִיל לֵיהּ לְחוּיָא. כַּד אֶתְעַר הֵהוּא בַר נֶשׁ, חֲמָא הֵהוּא חוּיָא לְקַבְלֵיהּ, דְּהָוָה מֵית. אֲזַדְקַף הֵהוּא בַר נֶשׁ, וְנִפְלָ הֵהוּא קוֹלְטָא לְעִנְמִקָא דְתַחְתּוּתוּי וְאַשְׁתַּזִּיב.

אֶתָּא רְבִי אַבָּא לְגַבְיָהּ, אָמַר לֵיהּ, אֵימָא לִי מָאן עוֹבְדֵךְ. דְּהָא קְדוּשָׁא בְּרִיךְ

הרחיש לך שגני הנסים הללו שאינם לחנם? אמר לו אותו האיש, כל ימי לא שלם לי איש רע בעולם שלא התפיסתי עמו ומחלתי לו. ועוד, אם לא יכלתי להתפיס עמו, לא עליתי על מטתי עד שמחלתי לו ולכל אותם שצערו אותי, ולא חששתי כל היום לאותו הרע ששלם לי, ולא די לי זה, אלא שמאותו היום והלאה השתדלתי לעשות עמם טוב.

בכה רבי אבא ואמר, מעשיו של זה הם יותר מיסוף, שיוסף היו אחיו ודאי, והיה לו לרחם עליהם, אבל מה שזה עשה - יותר מיסוף, נאה הוא שהקדוש ברוך הוא ירחיש לו נס על נס.

פֶּתַח וְאָמַר, (שם י) הוֹלֵךְ בְּתָם יֵלֵךְ בְּטַח וּמַעֲקֵשׁ דְּרָכָיו יִנְדַע. הוֹלֵךְ בְּתָם יֵלֵךְ בְּטַח - זה האדם ההוא שהולך בדרך התורה, ילך בטח - שלא יכולים נזקי העולם להרע לו. ומעקש דרכיו ינדע - מי ינדע? זה הוא מי שסוטה מדרך האמת ורוצה לגבות מחברו, ינדע. מה זה ינדע? הוא יכר בעיני כל בעלי הדין שלא יאבד מהם הדמוות של אותו האדם, כדי להביא אותו למקום שינקמו ממנו, ומשום כך ינדע.

ובא וראה, אותו שהולך בדרך אמת, הקדוש ברוך הוא מכסה עליו כדי שלא ינדע ולא יכר לבעלי הדין, אבל מעקש דרכיו ינדע ויכר להם. אשרי

הוא רחיש לך אליו תרין נסיו, לאו אינון למגנא. אמר ליה ההוא בר נש, כל יומאי לא אשלים לי בר נש בישא בעלמא, דלא אתפיסנא בהדיה, ומחילנא ליה. ותו, אי לא יכילנא לאתפיסא בהדיה, לא סליקנא לערסי, עד דמחילנא ליה, ולכל אינון דמצערו לי, ולא חיישנא כל יומא לההוא בישא דאשלים לי. ולאו די לי דא, אלא דמההוא יומא ולהלאה, אשתדלנא למעבד עמהון טבא.

בכה רבי אבא ואמר, יתיר עובדוי דדין מיוסף, דיוסף הוה אחוי ודאי, והוה ליה לרחמא עלוי. אבל מה דעביד דא, יתיר הוא מיוסף. זאת הוא דקודשא בריך הוא ירחיש ליה ניסא על ניסא.

פֶּתַח וְאָמַר, (משלי י) הוֹלֵךְ בְּתָם יֵלֵךְ בְּטַח וּמַעֲקֵשׁ דְּרָכָיו יִנְדַע. הוֹלֵךְ בְּתָם יֵלֵךְ בְּטַח, דא ההוא בר נש, דאזיל בארחין דאורייתא. ילך בטח, דלא יכילו נזקי דעלמא לאבאשא ליה. ומעקש דרכיו ינדע, מאן הוא מן דאסטי מארחא דקשוט, ובעי גבי דחבריה. ינדע, מהו ינדע, ושתמודע איהו בעיניהון דכל מארי דדינא, דלא יתאביד מנייהו דיוקנא דההוא בר נש. בגין לאייתאה ליה לאתרא דינקמו מניה, ובגין כך ינדע.

ותא תזי, ההוא דאזיל בארח קשוט, קדשא בריך הוא חפי עליה, בגין דלא אתינדע, ולא אשתמודע, לגבי מאריהון דדינא. אבל מעקש דרכיו ינדע,

אוֹתָם בְּנֵי הָאָדָם שֶׁהוֹלְכִים בְּדֶרֶךְ אֶמֶת
וְהוֹלְכִים לְבִטָּח עַל הָעוֹלָם, שֶׁהֵם אֵינָם
פּוֹחֲדִים בְּעוֹלָם הַזֶּה וְלֹא בְּעוֹלָם הַבָּא.

הָיוּ דָן אֶת חֲבֵרָךְ לְכַף זִכּוֹת

(זוהר מקץ רד ע"ב)

רַבִּי חֵיָא וְרַבִּי יוֹסִי הָיוּ הוֹלְכִים בְּדֶרֶךְ.
בֵּינֵיהֶם רָאוּ אִישׁ אֶחָד שֶׁהָיָה בָּא
מֵעֶטֶף בְּעֶטּוֹף שֶׁל מִצְוָה וְכָלִי זֵין קְשׁוּרִים
תַּחְתָּיו. אָמַר רַבִּי חֵיָא, הָאִישׁ הַזֶּה, אֶחָד
מִן הַשְּׂנִיִּים יֵשׁ בּוֹ - אוֹ שֶׁהוּא צְדִיק שְׁלֵם,
אוֹ שֶׁהוּא בְּשִׁבִיל לְרִמּוֹת אֶת בְּנֵי הָעוֹלָם.

אָמַר לוֹ רַבִּי יוֹסִי, הָרִי הַחֲסִידִים
הַעֲלִיזִים אִמְרוּ, הָיוּ דָן כָּל אָדָם
לְכַף זִכּוֹת. הִנֵּה שְׂנִינִי, אָדָם שִׁיּוּצָא לְדֶרֶךְ,
יִתְכַּוֵּן לְשִׁלְשָׁה דְבָרִים - לְדוֹרוֹן, לְקַרְבָּא,
וְלִתְפִלָּה. מַנְיִן לָנוּ? מֵיַעֲקֹב. שֶׁהָרִי הוּא
הַתְּכַוֵּן לְשִׁלְשַׁת אֵלֹהִים, וְזָרוּ עֲצָמוּ לְדוֹרוֹן,
לְקַרְבָּא וְלִתְפִלָּה. וְהָאִישׁ הַזֶּה הוּא הוֹלֵךְ
בְּדֶרֶךְ, הִנֵּה יֵשׁ בּוֹ עֶטּוֹף שֶׁל מִצְוָה
לְתַפְלָה, וְהִנֵּה בּוֹ כָּלִי זֵין לְקַרְבָּא. כִּיּוֹן שִׁישׁ
בּוֹ שְׁנֵי אֵלֹהִים, הַשְּׁלִישִׁי אֵין לְרַדְף אַחֲרֵיהֶּ.

כְּשֶׁקָּרַב אֵלֵיהֶם, נִתְּנוּ לוֹ שְׁלוֹם וְלֹא
הִשִּׁיב לָהֶם. אָמַר רַבִּי חֵיָא,
הִנֵּה אֶחָד מֵאוֹתָם הַשְּׂנִיִּים שֶׁרְאוּיִם לְהִיּוֹת
בּוֹ - אֵין בּוֹ, שֶׁהָרִי לֹא תִקַּן עֲצָמוּ לְדוֹרוֹן,
וּבְדוֹרוֹן כָּלֹל הַשְּׁלוֹם. אָמַר רַבִּי יוֹסִי, אוּלַי
הָיָה מִשְׁתַּדֵּל בְּתַפְלָתוֹ, אוֹ שֶׁמְרַחֵשׁ
תַּלְמוּדוֹ כְּדֵי שֶׁלֹּא יִשְׁכַּח אוֹתוֹ.

הִלְכוּ יַחַד, וְלֹא דָבַר אוֹתוֹ הָאִישׁ עִמָּהֶם.
אַחַר כֵּךְ נִשְׁמְטוּ רַבִּי חֵיָא וְרַבִּי

וַיִּשְׁתַּמּוּדַע לְגַבְיֵיהוּ. זָכָאִין אֵינּוֹן בְּנֵי נֶשֶׁא
דְּאִזְלֵי בְּאֶרְחָ קְשׁוּט, וְאִזְלֵי לְרוּחְצָן עַל
עַלְמָא. דְּלֹא דְחִלֵי אֵינּוֹן בְּעַלְמָא דִּין, וְלֹא
בְּעַלְמָא דְאַתֵּי.

הָיוּ דָן אֶת חֲבֵרָךְ לְכַף זִכּוֹת

(זוהר מקץ רד ע"ב)

רַבִּי חֵיָא וְרַבִּי יוֹסִי הָיוּ אִזְלֵי בְּאֶרְחָא,
אֲדַהְקֵי חֲמוּ חַד בַּר נֶשׁ דְּהָיָה אֲתֵי,
מֵתַעֲטָף בְּעֶטּוֹפָא דְּמִצְוָה וְכָלִי זֵינִין
קְשׁוּרִין תַּחְתּוּנֵי. אָמַר רַבִּי חֵיָא, בַּר נֶשׁ
דִּין, חַד מִתְרִין אֵית בֵּיה. אוֹ זָכָאִה שְׁלֵים
אִיהוּ, אוֹ לְרִמָּאָה (אָת) בְּנֵי עַלְמָא אִיהוּ.

אָמַר לֵיה רַבִּי יוֹסִי, הָא חֲסִידֵי עֲלִיזִין
אִמְרוּ, הָיוּ דָן לְכָל בַּר נֶשׁ לְזִכּוֹ. הָא
תְּנִינֵי, בַּר נֶשׁ דְּנִפְיָק לְאַרְחָא, יִתְפּוּין
לְתַלַּת מַלְיִין. לְדוֹרוֹן, לְקַרְבָּא, לְצִלוּתָא.
מִנְלָן מֵיַעֲקֹב, דְּהָא לְתַלַּת אֵלִין אֲתַכּוּוּ,
וְזָרוּ גְרַמְיָה לְדוֹרוֹן, לְקַרְבָּא, לְצִלוּתָא.
וְהָאִי בַר נֶשׁ, אִזְלֵי בְּאֶרְחָא אִיהוּ. הָא בֵּיה
עֶטּוֹפָא דְּמִצְוָה, לְצִלוּתָא. וְהָא בֵּיה כָּלִי
זֵינִין, לְקַרְבָּא. כִּיּוֹן דְּתִרִין אֵלִין אֵית בֵּיה,
תְּלִיתָאָה לֹא לְמַרְדָּף אַבְתֵּרָה.

כַּד קָרַיב לְגַבְיֵיהוּ, יַהֲבוּ לֵיה שְׁלָם וְלֹא
אָתִיב לוֹן. אָמַר רַבִּי חֵיָא, הָא חַד
מֵאֵינּוֹן (דָּף רַה ע"א) תְּרִין, דְּאַתְחַזְזִין לְמֵהוּ
בֵּיה לֵית בֵּיה, דְּהָא לֹא אֲתַקִּין גְּרַמְיָה
לְדוֹרוֹן, וּבְדוֹרוֹן שְׁלָמָא כָּלִיל בֵּיה. אָמַר
רַבִּי יוֹסִי, דִּילְמָא אִיהוּ מִשְׁתַּדֵּל בְּצִלוּתֵיהּ,
אוֹ מְרַחֵשׁ תַּלְמוּדֵיהּ בְּגִין דְּלֹא יַעֲקֹר לֵיה.

אִזְלֵי כְּחֻדָּא, וְלֹא מַלִּיל הֵהוּא בַּר נֶשׁ
בְּהַזְיֵיהוּ. לְבִתֵּר אֲשֶׁתְּמִיטוּ רַבִּי

יוֹסִי וְהִשְׁתַּדְּלוּ בַתּוֹרָה. כִּיּוֹן שָׂרָאָה אוֹתוֹ
הָאִישׁ שֶׁמִּשְׁתַּדְּלִים הָיוּ בַתּוֹרָה, קָרֵב
אֲלֵיהֶם וְנָתַן לָהֶם שְׁלוֹם.

אָמַר לָהֶם, רַבּוּתִי, בְּמָה חִשְׁדַּתְּם אוֹתִי
כְּשֶׁנִּתְּתֶם לִי שְׁלוֹם וְלֹא הַשְׁבַּתִּי
לָכֶם? אָמַר לוֹ רַבִּי יוֹסִי, אוֹלֵי הֵייתָ אוֹמֵר
תִּפְלָה אוֹ מִרְחִישׁ בְּתַלְמוּדְךָ. אָמַר לָהֶם,
הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא יְדוֹן אֶתְכֶם לְכַף זְכוּת.

אָבֵל אָמַר לָכֶם, יוֹם אֶחָד הֵייתִי הוֹלֵךְ
בְּדֶרֶךְ, מְצַאֲתִי אִישׁ אֶחָד וְהַקְדַּמְתִּי
לוֹ שְׁלוֹם, וְאוֹתוֹ אִישׁ הָיָה שׁוֹדֵד, וְקָם עָלַי
וְצִעַר אוֹתִי, וְאֶלְמָלָא שֶׁהִתְגַּבַּרְתִּי עָלָיו
הִצַּטְעַרְתִּי. מֵאוֹתוֹ יוֹם נִדְרַתִּי שְׁלֹא
לְהַקְדִּים שְׁלוֹם, רַק לְאָדָם צְדִיק, אֲלֵא
אִם הַכֶּרְתִּיו בְּרֵאשׁוֹנָה, מִשּׁוּם שֶׁיִּכּוֹל
לְצַעַר אוֹתִי וְיִתְגַּבֵּר עָלַי בְּכַח, מִשּׁוּם
שֶׁאֲסוּר לְהַקְדִּים שְׁלוֹם לְאִישׁ רָשָׁע,
שְׁכַתּוֹב (ישעיה מוט) אֵין שְׁלוֹם אָמַר ה'
לְרָשָׁעִים.

וְאוֹתָהּ הִשְׁעָה שְׂרָאִיתִי אֶתְכֶם וְנִתְּתֶם לִי
שְׁלוֹם וְלֹא הַשְׁבַּתִּי לָכֶם, חִשְׁדַּתִּי
אֶתְכֶם, מִשּׁוּם שְׁלֹא רָאִיתִי בְּכֶם מִצְוָה
שְׁנִרְאִית בַּחוּץ, וְכִמוֹ כֵּן הֵייתִי חוֹזֵר עַל
תַּלְמוּדִי, אָבֵל עַכְשָׁו שְׂרָאִיתִי אֶתְכֶם
שֶׁאַתֶּם צְדִיקִים, הִנֵּה הַדֶּרֶךְ מִתְקַנֶּת לְפָנַי.

בַּפְּטִירַת רִשְׁבִּי נִסְתַּמוּ מַעֲיֵנוֹת הַחֻכְמָה
(זוהר ויחי רטז ע"ב ריז ע"א)

אָמַר רַבִּי יוֹסִי, מִן הַיּוֹם שֶׁהִתְעַלָּה רַבִּי
שְׁמַעוֹן מִן מַעֲרַתָּא, הַדְּבָרִים הַלְלוּ

חֵינֵי וְרַבִּי יוֹסִי וְאִשְׁתַּדְּלוּ בְּאוֹרֵייתָא. כִּיּוֹן
דְּחֻמָּא הֵהוּא בַר נָשׁ דְּהוּוּ מִשְׁתַּדְּלִי
בְּאוֹרֵייתָא, קָרִיב לְגַבֵּייהוּ וְהֵיב לוֹן שְׁלָם.

אָמַר לוֹן, רַבּוּתִי, בְּמָה חִשְׁדַּתוֹן לִי, בַד
יְהִיבִיתוּ לִי שְׁלָם, וְלֹא אֶתִּיבְנָא לְכוּ.
אָמַר לִיה רַבִּי יוֹסִי, דִּילְמָא צְלוּתָא הֵוִית
אָמַר, אוֹ מִרְחִישׁ בְּתַלְמוּדְךָ. אָמַר לוֹן,
קַדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא יְדִין לְכוּ לְכַף זְכוּ.

אָבֵל אִימָא לְכוּ. יוֹמָא חַד הוֹינָא אֲזִיל
בְּאַרְחָא, אֲשַׁכְחָנָא חַד בַּר נָשׁ,
וְאֶקְדַּמְנָא לִיה שְׁלָם. וְהֵהוּא גַבְרָא הָוָה
לְסַטִּים, וְקָם עָלַי, וְצִעַר לִי. וְאֶלְמָלָא
דְּאִתְתַּקְפְּנָא בִּיה אֲצַטְעַרְנָא. מֵהֵהוּא יוֹמָא
נִדְרָנָא, דְּלֹא לְאֶקְדַּמָּא שְׁלָם, בַּר לְבַר נָשׁ
זְכָאָה. אֲלֵא אִי יְדַעְנָא בִּיה בְּקַדְמֵיתָא,
בְּגִין דִּיכִיל לְצַעְרָא לִי, וְיִתְתַּקַּף בִּי
בַחִילָא. בְּגִין דְּאֶסִּיר לְאֶקְדַּמָּא שְׁלָם לְבַר
נָשׁ חֵיבָא. דְּכַתִּיב, (ישעיה מוט) אֵין שְׁלוֹם
אָמַר יי לְרָשָׁעִים.

וְהֵהִיא שַׁעֲתָא דְּחַמִּינָא לְכוּ, וְיְהִיבִיתוּ לִי
שְׁלָם וְלֹא אֶתִּיבְנָא לְכוּ. חִשְׁדַּתִּי
לְכוּ. בְּגִין דְּלֹא חַמִּינָא בְּכוּ מִצְוָה דְּאִתְתַּחֲזִי
לְבַר. וְהוֹינָא כְּמוֹ כֵּן מֵהַדְּר תַּלְמוּדָאִי.
אָבֵל הַשְׁתָּא דְּחַמִּינָא בְּכוּ דְּאִתּוֹן זְכָאִין,
הָא אַרְחָא מִתְתַּקְנָא קַדְמֵי.

בַּפְּטִירַת רִשְׁבִּי נִסְתַּמוּ מַעֲיֵנוֹת הַחֻכְמָה
(זוהר ויחי רטז ע"ב ריז ע"א)

אָמַר רַבִּי יוֹסִי, מִן יוֹמָא דְּאֶסְתַּלִּיק רַבִּי
שְׁמַעוֹן מִן מַעֲרַתָּא, מַלִּין (אליו) לֹא

לֹא נִתְפָּסוּ מִן הַחֲבָרִים וּבְסוּדוֹת עֲלוּנִים
הָיוּ מִסְתַּכְּלִים וּמִתְגַּלִּים מִבִּינֵיהֶם, כְּאֵלוֹ
שֶׁנִּתְּנוּ בְּאוֹתָהּ שְׁעָה בְּהַר סִינִי, אַחַר
שְׁמֹת כְּתוּב (בראשית ה) וַיִּסְכְּרוּ מַעֲיִנוֹת
תְּהוֹם וְאַרְבּוֹת הַשָּׁמַיִם, וְהָיוּ הַחֲבָרִים
מִרְחָשִׁים דְּבָרִים, וְלֹא מִתְקַיְמִים בָּהֶם.

שְׁיוֹם אֶחָד הָיָה יוֹשֵׁב רַבִּי יְהוּדָה עַל
פֶּתַחַהּ שֶׁל טְבַרְיָה וְרָאָה שְׁנֵי
גְמָלִים שְׁמַעְלִים בְּגִדֵי צֹמֶר מֵעַל
הַכְּתָפִים. נָפַל הַמִּשָּׂא שֶׁל בְּגִדֵי הַצֹּמֶר,
וּבָאוּ צִפְרִים, וְעַד שֶׁלֹּא הִגִּיעוּ עֲלֵיהֶם,
הִתְבַּקְּעוּ.

אַחַר כֵּן בָּאוּ כַּמָּה צִפְרִים, וְהָיוּ הוֹלְכִים
אַחֲרֵיהֶם, וְשָׁהוּ [וְזָרְקוּ] אוֹתָם
בְּסָלַע, וְלֹא הִתְבַּקְּעוּ, וְהָיוּ צוֹנְחִים לָהֶם
וְלֹא הָיוּ נִפְרָדִים. שְׁמַעוּ קוֹל אֶחָד עֹטֶרֶת
הָעֵטְרוֹת שׁוֹרָה בַּחֲשָׁכָה וְהַבְּעָלִים בַּחוּץ.

עַד דְּהוּהָ יוֹשֵׁב, עֵבֶר אִישׁ אֶחָד, הַשְּׂגִיחַ
בָּהֶם וְאָמַר, לֹא קָיִם זֶה מִה שֶׁכְּתוּב
(בראשית טו) וַיֵּרֶד הָעֵיט עַל הַפְּגָרִים וַיִּשָּׁב
אֹתָם אֲבָרָם. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, וְהָרִי עֲשִׂינוּ
וְלֹא הִתְפָּרְדוּ. הַחֲזִיר רָאָשׁוֹ אוֹתוֹ הָאִישׁ
וְאָמַר, עֲדֵן לֹא מָרַט זֶה רָאָשׁוֹ שֶׁל אֲדוֹנָיו
וְעֲדֵן לֹא הִקְרִיחַ אֶת הַגְּבִירָה. רַץ אַחֲרָיו
שֶׁלְשָׁה מִיָּלִין וְלֹא אָמַר לוֹ. חֲלָשָׁה דַּעְתוֹ
שֶׁל רַבִּי יְהוּדָה.

יוֹם אֶחָד נִרְדָּם תַּחַת עֵץ וְרָאָה בַּחֲלוּמוֹ
אַרְבַּע כְּנָפִים מִתְקַנְנֹת וְעוֹלָה עֲלֵיהֶן
רַבִּי שְׁמַעוֹן וְסִפֵּר תּוֹרָה עִמוֹ, וְלֹא הִשְׁאִיר

אֶתְכַסְיִין מִן חֲבָרָא, וְרִזִין עֲלָיִן הוּוּ
מִסְתַּכְּלָן וְאִתְגַּלִּין מִבִּינֵיהוּ, כְּאֵלוֹ
אִתְיַהִיבוּ הֵהִיא שְׁעָתָא בְּטוֹרָא דְסִינִי.
בְּתַר דְּשָׁכִיב כְּתִיב, (בראשית ח) וַיִּסְכְּרוּ
מַעֲיִנוֹת (דף ר"ז ע"א) תְּהוֹם וְאַרְבּוֹת
הַשָּׁמַיִם, וְהוּוּ חֲבָרָא מִרְחָשֵׁן מְלִי, וְלֹא
מִתְקַיְמִי בָהוּ.

דְּיוֹמָא חַד הוּוּ יְתִיב רַבִּי יְהוּדָה, אֶפְתָּחָא
דְּטְבַרְיָה, וְחָמָא תְּרֵי גְמָלִי, דְּסָלְקִי
קִטְפִידָא מַעֲלוּי דְכְתָפִין, נָפַל מִטוֹלָא
דְּקִטְפִידָא, וְאִתּוּ צִפְרִי. וְעַד לֹא מָטוּ
עֲלֵיהוּ, אִתְבַּקְּעוּ.

לְבַתֵּר אֶתּוֹ כַּמָּה צִפְרִין, וְהוּוּ אֲזִלִּי
עֲלֵיהוּ, וְשָׁרוּ (נ"א וְשָׁרְאוּ) לוֹן
בְּטְרִטִישָׁא, וְלֹא מִתְבַּקְּעִין. וְהוּוּ צְוֹנְחִין
לוֹן, וְלֹא הוּוּ מִתְפָּרְשֵׁן. שְׁמַעוּ חַד קָלָא,
עֵטְרָא דְעֵטְרִין בְּקִדְרִין שְׂרִיא, וּמְרִיה
לְבַר.

עַד דְּהוּהָ יְתִיב, עֵבֶר חַד גְּבָרָא, אִשְׁגַּח
בָּהוּ. אָמַר, לֹא קָיִם דָּא, הָא דְכְתִיב,
(בראשית טו) וַיֵּרֶד הָעֵיט עַל הַפְּגָרִים וַיִּשָּׁב
אֹתָם אֲבָרָם. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, וְהָא
עֲבִידְנָא וְלֹא אִתְפָּרְשֵׁן. אֶהְדֵּר רִישִׁיה
הֵהוּא גְבָרָא וְאָמַר, עַד לֹא מָרִיט דָּא
רִישִׁיה דְמְרִיה, וְעַד לֹא גְלִישׁ
לְמִטְרוֹנִיתָא. רַהֲט אֲבַתְרִיה תַּלְת מִלִּין,
וְלֹא אָמַר לִיה. חֲלַשׁ דַּעְתִּיה דְרַבִּי יְהוּדָה.

יוֹמָא חַד, אֲדַמּוּף תַּחַת אֵילָנָא, וְחָמָא
בַּחֲלֻמִּיה, אַרְבַּעַה גְדָפִין מִתְתַּקְּנוּ,
וְסָלִיק רַבִּי שְׁמַעוֹן עֲלֵיהוּ, וְסִפֵּר תּוֹרָה

כל ספרי הסודות העליונים ואגדה שלא העלה אותם עמו, והעלה אותם [והעלו אותם] לרקיע, וראה שהוא מתפסח מהעינים ולא התגלה.

כשהתעורר, אמר, ודאי משמת רבי שמעון, החכמה הסתלקה מן הארץ. אוי לדור שהאבן הטובה הזו, שהיו נראים [מתאחדים] ממונה וסומכים עליה עליונים ותחתונים, נאבדה מהם.

בא אל רבי אבא, ספר לו. הרים רבי אבא את ידיו על ראשו ובכה ואמר, רבי שמעון רחים שטחנות ממונו מן טוב כל יום ולוקטים אותו, ככתוב (במדבר י"א) הממעיט אסף עשרה חמרים, ועכשו הרחים והמן הסתלקו ולא נשאר ממונו בעולם, פרט למה שכתוב (שמות טז) קח צנצנת אחת ותן שמה מלא העמור מן והנח אותו לפני ה' למשמרת, ואלו בהתגלות לא כתוב אלא למשמרת, להצנעה. עכשו מי יכול לגלות סודות ומי ידע אותם.

לחש לו לרבי יהודה בלחש, [אמר לו רבי אבא] ודאי אותו איש שראית ה'ה אלהי, ולא רצה לגלות סודות כדי שתדע את שבחו של רבי שמעון שהיה בימיו ויבכו הדור עליו. אמר לו, מספיק לבכות בכיה עליו.

רבי יהודה ה'ה בוכה כל יום עליו, שהרי נפגש עמו באדרא הקדושה של רבי שמעון ושאר החברים. אמר לו, אוי שלא הסתלקתי אותו יום עם אותם שלשה

עמיה. ולא שביק כל ספרי רזין עלאין ואגדתא, דלא סליק לון בהדיה. וסליק להון (ס"א וסליקו ליה) לרקיעא, וחמא דמתבסיא מעינא, ולא אתגליא.

כד אתער, אמר, ודאי מדשכיב רבי שמעון, חכמתא אסתלקת מארעא. ווי לדרא דהאי אבנא טבא, דהו מתחזן (ס"א דמתאחדו) מניה, וסמכין עליה עלאין ותתאין, אתאביד מניהו.

אתא לגביה דרבי אבא, סח ליה. סליק רבי אבא ידוי על רישיה, ובכה ואמר, רבי שמעון ריחיא דטחנין מניה מנא טבא כל יומא, ולקטין ליה. כמה דכתיב, (במדבר י"א) הממעיט אסף עשרה חמרים, והשתא ריחיא ומנא אסתלקו ולא אשתאר בעלמא מיניה, בר כמה דכתיב, (שמות טז) קח צנצנת אחת ותן שמה מלא העמור מן והנח אותו לפני ה' למשמרת. ואלו באתגלייא לא כתיב, אלא למשמרת, לאצנעויתא. השתא מאן יכיל לגלאה רזין, ומאן ינדע לון.

לחיש ליה לרבי יהודה בלחישו, (אמר ליה רבי אבא) ודאי ההוא גברא דחמית, אל'הו הנה. ולא בעא לגלאה רזין, בגין דתנדע שבחא דרבי שמעון, דהוה ביומו, ויבכון דרא עלוי. אמר ליה, די למבכי בכיה עליה.

רבי יהודה הנה בכי כל יומא עלוי, דהא אערע עמיה באדרא קדישא דרבי שמעון, ושאר חברי'א. אמר ליה, ווי דלא אסתלקנא ההוא יומא עם אינון תלתא

שְׁהִסְתַּלְקוּ, וְלֹא לִרְאוֹת דּוֹר זֶה, שֶׁהָרִי
מִתְהַפֵּךְ.

דֹּאסְתַּלְקוּ, וְלֹא לַחֲמֵי דְרָא דָא, דְּהֵא
אֲתֵהֶפֶךְ.

הַכְּרוֹת זְמוֹנוֹ שֶׁל הָאָדָם

(זוהר ויחי ריז ע"ב)

אָמַר רַבִּי יוֹסִי, כְּשִׁמְתַּקְרְבִים יָמֵי אוֹתוֹ
הָאִישׁ, שְׁלֹשִׁים יוֹם מַכְרִיזִים עָלָיו
בְּעוֹלָם, וְאַפְלוּ צַפְרֵי הַשָּׁמַיִם מַכְרִיזִים
עָלָיו. וְאִם צַדִּיק הוּא, שְׁלֹשִׁים יוֹם
מַכְרִיזִים עָלָיו בֵּין הַצַּדִּיקִים בְּגַן עֵדֶן.

הַכְּרוֹת זְמוֹנוֹ שֶׁל הָאָדָם

(זוהר ויחי ריז ע"ב)

אָמַר רַבִּי יוֹסִי, כַּד הָהוּא בַר נֶשׁ
אֲתַקְרִיבוּ יוֹמוֹי, תִּלְתִּין יוֹמִין
מַכְרִיזֵי עָלָיו בְּעֻלְמָא וְאַפְלוּ צַפְרֵי שְׁמַיָא
מַכְרִיזִין עָלָיו. וְאִי זַכָּאָה הוּא, תִּלְתִּין יוֹמִין
מַכְרִיזִין עָלָיו בֵּין צַדִּיקָא, בְּגִינְתָא דְעֵדֶן.

נְשִׁינוּ, כָּל אוֹתָם שְׁלֹשִׁים יָמִים נִשְׁמְתִיה
יֹצֵאת מִמֶּנּוּ בְּכָל לַיְלָה, וְעוֹלָה
וְרוּאָה אֶת מְקוֹמָהּ בְּאוֹתוֹ הָעוֹלָם, וְאוֹתוֹ
אָדָם לֹא יוֹדֵעַ וְלֹא מִשְׁגִּיחַ וְלֹא שׁוֹלֵט
בְּנִשְׁמֹתוֹ כָּל אוֹתָם שְׁלֹשִׁים יוֹם כְּמוֹ
שֶׁהִיָּה בְּתַחֲלָה, שְׁכַתּוֹב (קהלת ח) אֵין אָדָם
שְׁלִיט בְּרוּחַ לְכֹלָא אֶת הָרוּחַ וְגו'. אָמַר
רַבִּי יְהוּדָה, מְכַשְׁמַתְחִילִים אוֹתָם שְׁלֹשִׁים
יוֹם, צָלַם הָאָדָם נַחֲשׁוֹ, וְהַדְּמוּת שְׁנַרְאִית
בְּאַרְצֵי נְמֻנְעַת.

תְּנָא, כָּל אֵינּוֹן תִּלְתִּין יוֹמִין, נִשְׁמְתִיה
נִפְקַת מִנֶּהּ בְּכָל לַיְלָא, וְסִלְקַת
וְחִמְאֵת דּוֹכְתָהּ בְּהוּא עֻלְמָא, וְהוּא בַר
נֶשׁ לֹא יוֹדֵעַ, וְלֹא אֲשַׁגַּח, וְלֹא שְׁלִיט
בְּנִשְׁמֹתִיה, כָּל אֵינּוֹן תִּלְתִּין יוֹמִין כְּמוֹ
דְּהוּהּ בְּקַדְמִיתָא. דְּכַתִּיב, (קהלת ח) אֵין
אָדָם שְׁלִיט בְּרוּחַ לְכֹלָא אֶת הָרוּחַ וְגו'.
אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, מְכַד שְׁרָאן אֵינּוֹן תִּלְתִּין
יוֹמִין, צָלַמָא דְּבַר נֶשׁ אֲתַחֲשׁוֹ, וְדִיוֹקְנָא
דְּאֲתַחֲזֵי בְּאַרְעָא אֲתַמְנְעַת.

❖ פרשת וירא ❖

זוהר דף צו ע"ב

ה' התגלה אל אברהם אחרי שנימול

"וַיֵּרָא אֵלָיו ה' בְּאֵלֵי מִמְרָא". אמר רבי חייא, כיון שהגיע זמן ההוא שברית נמצא בו באברהם ונימול, אז נתקיים העולם, ודבר הקדוש ברוך הוא היה בו בנגלה. זה שכתוב "וַיֵּרָא אֵלָיו ה'" (ויקרא יד ע"א).

מידת מלכות הוא פתח האוהל

"וְהוּא יֹשֵׁב פֶּתַח הָאוֹהֶל כְּחַם הַיּוֹם". אמר רבי שמעון, "פֶּתַח הָאוֹהֶל", זה הוא כתר עשירי של המלך^[א] שהוא פתח לכל משכן קדוש של שאר הכתרים. וקראו דוד המלך לכתר הזה צדק. שכתוב "פֶּתַח לִי שְׁעָרֵי צְדָק וּגּוֹי". וכתוב "זֶה הַשְּׁעָר לָהּ". "כְּחַם הַיּוֹם". כאשר האיר אור החסד. חלק גורלו של אברהם.

אחרי שנימול היה היחוד כראוי

(דף צח ע"א)

רבי אלעזר אמר, בא וראה טרם שנימול אברהם לא היה מדבר עמו אלא מתוך מדרגה התחתונה. ומדרגות העליונות לא נתקיימו על מדרגה התחתונה ההיא^[ב]. כיון שנימול מה כתוב. "וַיֵּרָא אֵלָיו ה'". למי. שהרי לא כתוב וירא ה' אל אברהם, שאם לאברהם מה שבח יש כאן יותר מבתחלה טרם שנימול. שכתוב "וַיֵּרָא ה' אֶל אַבְרָם". אלא סוד כמוס הוא. "וַיֵּרָא אֵלָיו ה'". למדרגה ההיא שדברה עמו. מה שלא היה מקודם לזה טרם שנימול. שעתה נתגלה הקול ונתחבר בדבור כאשר דיבר עמו^[ג] "וְהוּא יֹשֵׁב פֶּתַח הָאוֹהֶל". והוא. ולא גלה מי. אלא כאן גלה החכמה. שכל המדרגות נחו על מדרגה התחתונה הזאת לאחר שנימול אברהם^[ד]. בא וראה, "וַיֵּרָא אֵלָיו ה'", זה הוא סוד הקול שנשמע, שהתחבר עם הדבור ונתגלה בו. "וְהוּא יֹשֵׁב פֶּתַח הָאוֹהֶל", זה עולם העליון שעמד להאיר עליו. "כְּחַם הַיּוֹם", שהרי הוארה בחינת הימין, המדרגה שאברהם נדבק בה^[ה].

דבר אחר, "כְּחַם הַיּוֹם", בשעה שנתקרבו מדרגה למדרגה בהשתוקקות של זו לנגד זו.

(דף צח ע"ב)

זיו הזוהר

מלכות שהיא בחינת דיבור ובא הקול לאברהם בהתגלות על ידי שמיעת דיבור, ומפרש וַיֵּרָא אֵלָיו ה' שספירות העליונות נתבראו ונתגלו באורות שלהן על ספירת מלכות בשלמות הראוי. ד. היינו שספירות העליונות נתיחדו ונזדווגו בשלמות הראוי עם ספירת מלכות. ה. הנה מדת החסד נקרא יום ומדת הדין נקראת לילה, ומדרגת אברהם היתה מדת החסד, וזהו כְּחַם הַיּוֹם, שעל ידי המילה גרם שיהיה חם היום, היינו שיהיה נשפע מעולמות העליונים הרבה אורות

א. זו ספירה האחרונה מעשר הספירות הקדושות שנקראת מלכות שורש השכינה הקדושה והיא בחינת פתח להשיג על ידה שאר הספירות. ב. פירוש, שקודם המילה לא היתה בשלמות הראוי ההזדווגות של ספירת מלכות שהיא בחינת נוקבא עם הספירות העליונות שהן בחינת דוכרא. ג. קודם המילה בא אליו רק ענין קול בלבד שלא בהתגלות על ידי שמיעת דיבור אלא בהשגה שכלית, שנימול גרם הזדווגות בשלמות הראוי ספירת התפארת שהיא בחינת קול עם ספירת

רבי אבא אמר^[ט], "וַיְרָא אֱלֹיו", עד שלא נימול אברהם היה סתום^[ז], כיון שנימול נתגלה לו הכל, ושרתה עליו השכינה בשלימות כראוי.

ענין שלושת האנשים

בא וראה, "וְהוּא יֵשֵׁב פֶּתַח הָאֵהָל". וְהוּא, זה עולם העליון השורה על זה עולם התחתון. אימתי, "כְּחֶם הַיּוֹם". בזמן ההשתוקקות של צדיק האחד לשרות בול^[ח] מיד "וַיֵּשֶׁא עֵינָיו וַיְרָא וְהִנֵּה שְׁלֹשָׁה אַנְשִׁים נֹצְצִים עָלָיו". מי הם שלשה אנשים, אלו אברהם יצחק ויעקב שעמדו על אותה המדרגה^[ט] ומהם יונקת וניזונת. אז "וַיְרָא וַיִּרְץ לְקִרְאתָם". שהשתוקקות מדרגה התחתונה הזאת להתחבר בהם, וחדוה שלה היא להמשך אחריהם, "וַיִּשְׁתַּחוּ אֲרָצָה". להכין כסא לפניהם^[י].

מלאכים בדמות אנשים

(דף קא ע"א)

ובא וראה, לאחר שנימול אברהם היה יושב וכואב. והקדוש ברוך הוא שלח אליו שלשה מלאכים בהתגלות. וכי מי יכול לראות מלאכים, הרי כתוב (תהלים ק"ד) "עֵשָׂה מְלֹאכָיו רוּחוֹת וּגּוֹי". אלא ודאי ראה אותם, שירדו לארץ בדמיון דמות אנשים, ולא יקשה לך זאת, שהרי בודאי הם רוחות קדושות, ובשעה שירדדים לעולם מתלבשים באויר וביסודות של גשמיות, ונראים לאנשים ממש כמראה הדמות שלהם. ובא וראה אברהם ראה אותם כדמות אנשים, ואף על פי שהיה כואב מהמילה, יצא ורץ אחריהם, בשביל שלא לגרוע ממה שהיה עושה מקודם לזה.

אמר רבי שמעון, ודאי כדמות מלאכים ראה אותם, ממה שכתוב "וַיֵּאמֶר אֲדֹנָי". ב"אלף דלת"^[יא] השכינה היתה באה. ואלו המלאכים היו תומכים שלה וכסא אליהו, לפי שהם הג' גוונים אשר תחתיה^[יב] וראה עתה בשביל שנימול, מה שלא היה רואה קודם טרם שנימול, בתחלה לא היה יודע אלא שהם אנשים, ואחר כך ידע שהם מלאכים קדושים, ובאו בשליחות אצלו, בשעה שאמרו לו "אַיֵה שְׂרָה אֲשֶׁתְּךָ" ובשרו לו בשורת יצחק.

זיו הזוהר

ט. פירוש, שראה שהג' מדרגות חסד גבורה תפארת שהן שורש אברהם יצחק ויעקב ושורש הג' מלאכים מיכאל גבריאל רפאל הן מזדווגות עם מדת המלכות להשפיע לה שפע אורות שלהן להיות לה יניקה ומזון מהן להשפיע שפע לעולם הזה. י. פירוש, כסא היינו שיוכל להיות בבחינת מרכבה לאורות האלה. יא. שעל פי המסורה הוא קודש. יב. ג' גוונים מרמזים על הג' מדות חסד דין ורחמים שהעולם מתנהג על ידם.

חסדים למדת החסד שהיא מדרגת אברהם. ו. עתה יפרש כְּחֶם הַיּוֹם רמז שעל ידי קיום מצות מילה גרם השתוקקות במדת היום להזדווג עם מדת הלילה שיאיר החשך מן האור הנשפע בו. ז. פירוש שהשגתו ברוח הקודש ובנבואה היתה סתומה. ח. ספירת היסוד היא המחברת בהשתוקקות ספירות העליונות עם ספירת המלכות והיא נקראת בשם צדיק, והשתוקקות הזאת נעשית על ידי קיום המצות בכלל ובמצות מילה בפרט.